

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 1, 39-56

Szűz Mária mennybevétele („B” év)

A hatalmas Isten felmagasztalta az alázatosakat

PÉCSI EGYHÁZMEGYE
„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

A hatalmas Isten felmagasztalta az alázatosakat

Azokban a napokban Mária útra kelt, és a hegyek közé, Júda egyik városába sietett. Belépett Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet. Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, szíve alatt megmozdult a magzat, és a Szentlélek betöltötte Erzsébetet. Hangos szóval így kiáltott: „Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! De hogyan lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám? Mert íme, amikor fülemben csendült köszöntésed szava, örvendezve felujjongott méhemben a magzat! Boldog, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!” Mária megszólalt:

„Magasztalja lelkem az Urat, és szívem ujjong megváltó Istenemben!

Mert tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát,

lám, ezentúl boldognak hirdet engem minden nemzedék.

Nagy dolgokat művelt velem a Hatalmas, Szentséges az ő neve!

Irgalma nemzedékről nemzedékre száll, mindazokra, akik félik őt.

Nagyszerű dolgot tett karja ereje, széjjelszórta mind a gőgös szívűeket.

Lesöpörte trónjukról a hatalmasokat, és felmagasztalta az alázatosakat.

Az éhezőket elhalmozta minden jóval, de a gazdagokat elküldte üres kézzel.

Felkarolta gyermekét, Izraelt, megemlékezve irgalmasságáról,

amint atyáinknak megígérte: Ábrahámnak és utódainak mindörökre!”

Mária ott maradt még körülbelül három hónapig, azután visszatért az otthonába.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα,

Felkelve pedig Mária azokban a napokban elment a hegyes vidékre sietséggel Júda városába,

40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβητ.

És bement Zakariás házába és üdvözölte Erzsébetet.

41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἢ Ἐλισάβητ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἢ Ἐλισάβητ,

És lőn, amikor hallotta Mária üdvözlését Erzsébet, elkezdett örömeiben táncolni a magzat az ő méhében, és eltelt Szentlélekkel Erzsébet,

42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

És felkiáltott nagy kiáltással és mondta: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse.

43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ;

És honnan van nekem az, hogy az Uramnak az édesanyja jött el hozzám?

44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

Íme, ugyanis, amikor a te üdvözléted hangja a fülembé jutott (lett), elkezdett örömeiben táncolni ujjongva a magzat a méhembem.

45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

És boldog, aki hiszi, hogy meg fognak valósulni a neki elmondottak az Úrnál.”

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον,

És mondta Mária: „Magasztalja az én szívem az Urat,

47 καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρῳ μου,

és lelkem ujjong megváltó Istenemben,

48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινῶσιν τῆς δούλης αὐτοῦ, ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,

mert rátekintett szolgálójának az alázatosságára, íme ugyanis mostantól boldognak fog mondani engem minden nemzedék,

49 ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,

mert nagy dolgokat tett nekem a Hatalmas, és szent az ő neve,

⁵⁰ καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

és az ő irgalma nemzedékről nemzedékre azok számára, akik félik őt.

⁵¹ Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν.

Hatalmas tettet hajtott végre karjával, szétszórta a szívük érzületében döllyfösöket:

⁵² καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινοὺς,

ledöntötte a hatalmasokat a trónokról és felemelte az alázatosakat,

⁵³ πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενοὺς.

jóllakatta az éhezőket javakkal és a gazdagokat elküldte üresen.

⁵⁴ ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

Felkarolta Izraelt, gyermekét, megemlékezve irgalmáról,

⁵⁵ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

ahogy mondta atyáinknak, Ábrahámnak és utódának örökre.

⁵⁶ Ἐμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς

Mária pedig vele maradt mintegy három hónapot, és visszatért otthonába.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

³⁹ EXSURGENS AUTEM MARIA IN DIEBUS ILLIS ABIIT IN MONTANA CUM FESTINATIONE IN CIVITATEM IUDAE

³⁹ Mária még ezekben a napokban útnak indult, és a hegyekbe sietett, Júda városába.

³⁹ Mária pedig útra kelt azokban a napokban, és sietve elment a hegyek közé, Júda városába.

³⁹ *Azokban a napokban Mária útra kelt és a hegyek közé, Júda egyik városába sietett.*

³⁹ *Fölkelvén pedig Mária azokban a napokban, nagy sietséggel méne a hegységbe, Júdának városába;*

³⁹ Azokban a napokban útra kelt Mária, és sietve elment a hegyvidékre, Júda egyik városába.

⁴⁰ ET INTRAVIT IN DOMUM ZACHARIAE ET SALUTAVIT ELISABETH.

⁴⁰ Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet.

⁴⁰ Bement Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet.

⁴⁰ *Zakariás házába érkezve köszöntötte Erzsébetet.*

⁴⁰ *És beméne Zakariásnak házába, és köszönté Erzsébetet.*

⁴⁰ Bement Zakariás házába, és köszöntötte Erzsébetet.

⁴¹ ET FACTUM EST, UT AUDIVIT SALUTATIONEM MARIAE ELISABETH, EXSULTAVIT INFANS IN UTERO EIUS, ET REPLETA EST SPIRITU SANCTO ELISABETH

⁴¹ Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel.

⁴¹ És történt, hogy amint Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, felujjongott méhében a magzat, és Erzsébet eltelt Szentlélekkel.

⁴¹ *Alighogy Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, fölujjongott méhében a magzat és Erzsébetet eltöltötte a Szentlélek.*

⁴¹ *És lőn, mikor hallotta Erzsébet Mária köszöntését, a magzat repese az ő méhében; és betelék Erzsébet Szent Lélekkel;*

⁴¹ Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, megmoccan a magzat a méhében. Erzsébet eltelt Szentlélekkel,

⁴² ET EXCLAMAVIT VOCE MAGNA ET DIXIT: “BENEDICTA TU INTER MULIERES, ET BENEDICTUS FRUCTUS VENTRIS TUI.

⁴² Nagy szóval felkiáltott: „Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse!

⁴² Hangosan felkiáltott: »Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse!

⁴² *Hangos szóval fölkiáltott: „Áldottabb vagy te minden asszonynál és áldott a te méhednek gyümölcse!*

⁴² *És fennszóval kiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse.*

⁴² és hangos szóval így kiáltott: – Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse!

⁴³ ET UNDE HOC MIHI, UT VENIAT MATER DOMINI MEI AD ME?

⁴³ Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja jön hozzám?

⁴³ De hogyan történhet velem az, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám?

⁴³ *Hogyan lehet az, hogy Uram anyja jön hozzám?*

⁴³ *És honnét van ez nékem, hogy az én Uramnak anyja jön én hozzám?*

⁴³ Hogyan lehetséges, hogy az én Uram anyja jön hozzám?

⁴⁴ ECCE ENIM UT FACTA EST VOX SALUTATIONIS TUAE IN AURIBUS MEIS, EXSULTAVIT IN GAUDIO INFANS IN UTERO MEO.

⁴⁴ Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek.

⁴⁴ Mert íme, amint fülemben felhangzott köszöntésed szava, felujjongott a magzat méhemben.

⁴⁴ *Amint fölhangzott fülemben köszöntésed szava, örömtől repesett a magzat méhemben.*

⁴⁴ *Mert ímé, mihelyt a te köszöntésednek szava füleimbe hatolt, a magzat örvendezéssel kezdte repesni az én méhemben.*

⁴⁴ Mert íme, amint meghallottam köszöntésed hangját, ujjongva moccant meg méhemben a magzat.

⁴⁵ ET BEATA, QUAE CREDIDIT, QUONIAM PERFICIENTUR EA, QUAE DICTA SUNT EI A DOMINO”.

⁴⁵ Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!”

⁴⁵ És boldog, aki hitt, mert be fog teljesedni, amit az Úr mondott neki.«

⁴⁵ *Boldog vagy, mert hitted, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neked.”*

⁴⁵ *És boldog az, a ki hitt; mert beteljesednek azok, a miket az Úr néki mondott.*

⁴⁵ Boldog, aki hitt abban, hogy beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neki.

⁴⁶ ET AIT MARIA: “MAGNIFICAT ANIMA MEA DOMINUM,

⁴⁶ Mária így szólt: „Lelkem magasztalja az Urat,

⁴⁶ Mária erre így szólt: »Magasztalja lelkem az Urat,

⁴⁶ *Erre Mária így szólt: „Magasztalja lelkem az Urat,*

⁴⁶ *Akkor monda Mária: Magasztalja az én lelkem az Urat,*

⁴⁶ Mária pedig ezt mondta: | Szívem magasztalja az Urat,

⁴⁷ ET EXSULTAVIT SPIRITUS MEUS IN DEO SALVATORE MEO,

⁴⁷ és szívem ujjong megváltó Istenemben,

⁴⁷ és szívem ujjong megváltó Istenemben,

⁴⁷ *és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben.*

⁴⁷ *És örvendez az én lelkem az én megtartó Istenemben.*

⁴⁷ és lelkem ujjong Isten, az én Szabadítóm előtt,

⁴⁸ QUIA RESPEXIT HUMILITATEM ANCILLAE SUAE. ECCE ENIM EX HOC BEATAM ME DICENT OMNES GENERATIONES,

⁴⁸ mert rátekintett szolgálója alázatosságára. Íme, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék,

⁴⁸ mert tekintetre méltatta szolgálója alázatosságát. | Íme, mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék,

⁴⁸ *Hiszen tekintetre méltatta alázatos szolgálólányát: lám, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék.*

⁴⁸ *Mert reá tekintett az ő szolgáló leányának alázatos állapotjára; mert ímé mostantól fogva boldognak mondanak engem minden nemzetségek.*

⁴⁸ mert rátekintett szolgálója megalázottságára. Íme, mostantól fogva boldognak mond engem minden nemzedék,

⁴⁹ QUIA FECIT MIHI MAGNA, QUI POTENS EST, ET SANCTUM NOMEN EIUS,

⁴⁹ mert nagyot tett velem a Hatalmas, és Szent az ő neve.

⁴⁹ mert nagy dolgot cselekedett velem a Hatalmas, | és Szent az ő Neve.

⁴⁹ *Mily nagy dolgokat művelt velem ő, a hatalmas és szent!*

⁴⁹ *Mert nagy dolgokat cselekedék velem a Hatalmas; és szent az ő neve!*

⁴⁹ mert nagy dolgokat tett velem a Hatalmas. Szent az ő neve,

⁵⁰ ET MISERICORDIA EIUS IN PROGENIES ET PROGENIES TIMENTIBUS EUM.

⁵⁰ Irgalma nemzedékről nemzedékre az istenfélőkkel marad.

⁵⁰ Irgalma nemzedékről nemzedékre azokra száll, akik őt félik.

⁵⁰ *Irgalma az istenfélőkre száll nemzedékről nemzedékre.*

⁵⁰ *És az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre vagyon azokon, a kik őt félik.*

⁵⁰ és irgalma nemzedékről nemzedékre az őt félőkön.

⁵¹ FECIT POTENTIAM IN BRACHIO SUO, DISPERSIT SUPERBOS MENTE CORDIS SUI;

⁵¹ Karja bizonyoságot tett hatalmáról: szétszórta a szívük szándékában gőgösöket,

⁵¹ Hatalmas dolgokat művelt karja erejével, szétszórta a gondolataikban kevélykedőket.

⁵¹ *Nagyszerű dolgokat művel karja erejével: szétszórja a szívük szándékában gőgösködőket.*

⁵¹ *Hatalmas dolgot cselekedék karjának ereje által, elszéleszté az ő szívök gondolatában felfuwalkodottakat.*

⁵¹ Megmutatta karjának erejét, szétszórta a szívükben gőgösöket.

⁵² DEPOSIT POTENTES DE SEDE ET EXALTAVIT HUMILES;

⁵² letaszította trónjukról a hatalmasokat, az alázatosakat pedig fölemelte.

⁵² Hatalmasokat levetett a trónról, és kicsinyeket felemelt.

⁵² *Uralkodókat taszít le a trónjukról, de fölemeli az alázatosokat.*

⁵² *Hatalmasokat döntö le trónjaikról, és alázatosakat magasztalt fel.*

⁵² A hatalmasokat ledöntötte trónjukról, és a megalázottakat felemelte.

⁵³ ESURIENTES IMPLEVIT BONIS ET DIVITES DIMISIT INANES.

⁵³ Az éhezőket javakkal töltötte el, de a gazdagokat üres kézzel küldte el.

⁵³ Éhezőket betöltött jókkal, és üresen bocsátott el gazdagokat.

⁵³ *Éhezőket tölt be minden jóval, de üres kézzel bocsátja el a gazdagokat.*

⁵³ *Éhezőket töltött be javakkal, és gazdagokat küldött el üresen.*

⁵³ Az éhezőket ellátta javakkal, és üres kézzel küldte el a bővelkedőket.

⁵⁴ SUSCEPIT ISRAEL PUERUM SUUM, RECORDATUS MISERICORDIAE,

⁵⁴ Gondjába vette szolgáját, Izraelt, megemlékezve irgalmáról,

⁵⁴ Felkarolta szolgáját, Izraelt, megemlékezve irgalmasságáról,

⁵⁴ *Fölkarolja szolgáját, Izraelt, s amint megígérte atyáinknak,*

⁵⁴ *Felvevé Izráelnek, az ő szolgájának ügyét, hogy megemlékezzen az ő irgalmasságáról.*

⁵⁴ Felkarolta szolgáját, Izraelt megemlékezvén irgalmáról,

⁵⁵ SICUT LOCUTUS EST AD PATRES NOSTROS, ABRAHAM ET SEMINI EIUS IN SAECULA”.

⁵⁵ amelyet atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak örökre megígért.”

⁵⁵ amint megmondta atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak mindörökre«.

⁵⁵ *nem feledi irgalmasságát Ábrahám és utódai iránt mindörökre.”*

⁵⁵ *(A miképen szólott volt a mi atyáinknak), Ábrahám iránt és az ő magva iránt mindörökké!*

⁵⁵ amint megígérte atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak mindörökre.

⁵⁶ MANSIT AUTEM MARIA CUM ILLA QUASI MENSIBUS TRIBUS ET REVERSA EST IN DOMUM SUAM.

⁵⁶ Mária még ott maradt három hónapig, aztán hazatért.

⁵⁶ És Mária nála maradt mintegy három hónapig, azután visszatért házába.

⁵⁶ *Mária mintegy három hónapig maradt nála, aztán visszatért otthonába.*

⁵⁶ *Marada pedig Mária Erzsébettel mintegy három hónapig; azután haza tére.*

⁵⁶ Mária vele maradt mintegy három hónapig, aztán visszatért otthonába.

1.3. BEHATÁROLÁS

A Jézus születésének hírüladását elbeszélő szakasz (Lk 1,26-38) és a Keresztelő János születését leíró epizód (Lk 1,57) között helyezkedik el az általunk vizsgált perikópa (Lk 1,39-56).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Mária útra kel, hogy meglátogassa a szintén áldott állapotban lévő rokonát: Erzsébetet. Ez az út nem csupán egy fizikai utat jelöl, hanem lelki síkon a hit és a bizalom útját is, amin Mária is jár, rábízva magát Isten megtestesült Igéjére.
- Szűz Máriát Erzsébet áldottnak és boldognak nevezi, mert ő hitt Isten szavában és abban, hogy beteljesedik az Úr akarata az ő életében (Lk 1,42-45).
- Mária elfogadja Erzsébet lelkes szavait és azzal válaszol, hogy elkezd dicsoítani az Urat nagy tettei miatt.
- Szűz Máriát ez a csodálatos ajándék nem gátolja meg abban, hogy szolgálja és alázatosan segítse idős rokonát.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

μετὰ σπουδῆς (*metá szpúdész*): sietséggel, sietve, igyekezettel (Lk 1,39)

Az evangéliumokban kétszer jelenik meg ez a szókapcsolat, mind a két esetben mozgáshoz kapcsolódóan, de különböző céllal és szándékkal. Az első alkalommal arra utal, hogy Heródiás lánya sietve bemegy a királyhoz, hogy Keresztelő János lefejezését kérje (Mk 6,25). A másik igehelyen pedig ezzel írja le az evangélista azt, hogy Mária gyorsan útra kel, hogy meglátogassa Erzsébetet (Lk 1,39).

εσκιρτησεν (*eszkiirtszen*): örömeben táncolt, ugrált (Lk 1,41)

Ez a szó az öröm ujjongó, dinamikus megélését fejezi ki a tánc, az ugrálás képével. Egyedül a Lukács-evangéliumban fordul elő. Utal Keresztelő János örömére, aki már édesanyja méhében ujjong a Jézussal való találkozására kapcsán (Lk 1,41.44). Továbbá Jézus használja tanításában ezt a szót annak a csodálatos örömnél a kifejezésére, amely abból fakad, hogy van mennyország és, hogy nagy lesz a jutalmuk ott azoknak, akiket a Jézus Krisztusba vetett hitük miatt üldöznek (Lk 6,23).

μεγαλύνει (*megálünej*): nagyobbít, nagygyá teszi irgalmát valaki iránt, magasztal, dicsóít (Lk 1,46)

Ez az ige háromszor fordul elő az evangéliumokban: először negatív, majd két pozitív cselekedethez fűződően. Jézus megrója azokat a farizeusokat, akik képmutatóan élnek, és ennek fényében megnagyobbítják köntösük bojtjait (Mt 23,5). Továbbá Mária ezzel a szóval kezdi hálaénekét, amiben Isten iránti hódolatát és imádatát fogalmazza meg (Lk 1,46). Végül pedig Lukács így ábrázolja az Úr irgalmát, amely abban is megmutatkozott, hogy Zakariásnak és Erzsébetnek megszületett gyermekük: Keresztelő János (Lk 1,58).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 1,15 Mert nagy lesz az Úr előtt, bort és mámorító italt nem fog inni, hanem már anyja méhében a Szentlélek fogja eltölteni.

Lk 1,20 Íme, most megnémulsz és nem fogsz tudni beszélni addig a napig, amíg ez be nem következik, mert nem hittél szavaimnak, amelyek majd, ha eljön az ideje, be fognak teljesedni.”

Lk 1,28 Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál.”

Lk 1,67 Apja, Zakariás, eltelt a Szentlélekkel, és így prófétált:

Lk 4,1 Jézus a Szentlélektől eltelve elment a Jordántól, s a Lélek ösztönzésére a pusztába vonult

Lk 7,7 Nem vagyok rá méltó, hogy betérj házamba. Magamat sem tartottam elég érdemesnek, hogy elmenjek érted. Csak szólj egy szót, és meggyógyul a szolgám.

Lk 11,27-28 Még beszélt, amikor egy asszony a tömegből felkiáltott: „Boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál!” De ő ezt mondta: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és meg is tartják!”

Lk 18,11-14 A farizeus odaállt előre, és így imádkozott magában: Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként, mindenemből tizedet adok. – A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek! – Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, az nem. Aki magát felmagasztalja, az megaláztatik, aki megalázza magát, az felmagasztaltatik.”

Lk 19,38 „Áldott az Úr nevében érkező király! – kiáltozták. Békesség a mennyben és dicsőség a magasságban!”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 3,14 János igyekezett visszatartani: „Nekem van szükségem a te keresztségedre – mondta –, s te jössz hozzám?”

Mt 5,6 Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságot, mert majd eltelnek vele.

Mk 6,3 Nem az ács ez, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon testvére? S ugye, nővérei is itt élnek közöttünk?” És megbotránkoztak rajta.

Jn 6,11-13.35 Jézus ekkor kezébe vette a kenyeret, hálát adott és kiosztotta a letelepedett embereknek, s ugyanígy a halból is adott, amennyit csak akartak. Amikor jóllaktak, szólt tanítványainak: „Szedjétek össze a maradékot, nehogy kárba vesszen.” Összeszedték, s tizenkét kosarat töltöttek meg az öt árpakenyér maradékából, amit meghagytak azok, akik ettek. (...) „Én vagyok az élet kenyere – felelte Jézus. – Aki hozzám jön, többé nem éhez, s aki bennem hisz, nem szomjazik soha.

Jn 11,40 Jézus így felelt: „Nemde azt mondtam: ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét?”

Jn 20,29 Jézus csak ennyit mondott: „Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 22,18 Utódaid által nyer áldást a föld minden népe, mivel hallgattál a szavamra.”

Ter 25,22 Amikor azonban gyermekei rugdalóztak méhében, ezt mondta: „Ha így áll a dolog, miért élek még?!” Elment tehát, hogy megkérdezze az Urat;

Bír 5,24 Legyen áldott az asszonyok közül Jáel, [a kenita Héber felesége], az asszonyok közül, akik a sátrakban laknak, legyen áldott.

1Sám 2,1-10 Akkor Hanna így imádkozott: „Szívem ujjong az Úrban, erővel tölt el Istenem. Szám nagyra nyílt ellenségeim ellen, mert örülhetek segítségednek. Nincs más szent, csak az Úr, [mert rajtad kívül senki sincs]. Nincs olyan szikla, mint Istenünk. Ne szaporítsátok, gőgösök a szót, hivalkodás ne hagyja el szátok. Mert mindentudó Isten az Úr, latra vet minden tettet. A hatalmasok íját széttöri, a botladozókat erővel övezi. Elszegődnek kenyérért a jóllakottak, az éhezők meg nem dolgoznak tovább. Hét gyermeket szül a meddő, a sokgyermekes anya meg elhervad. Az Úr adja a halált és az életet, letaszít az alvilágba és felhoz onnan. Az Úr tesz szegénnyé és gazdaggá, megaláz és fölemel. Fölsegíti a porból a gyöngét és kivezeti a szennyből a szegényt. A fejedelmek mellett ad nekik helyet, díszhelyet jelöl ki nekik. Az Úr tulajdona a föld minden pillére, ő helyezte rájuk a világot. A hűségeseknek oltalmazza lépteiket, a gonoszok meg elpusztulnak a sötétségben, [mert az ember nem győzhet a maga erejéből]. Aki ellene lázad, azt az Úr eltiporja, a Mindenható megremegteti az eget. Az Úr ítéletet tart a föld határai fölött, hatalmat ad királyának, s fölemeli fölkejtje fejét.”

Iz 45,25 Ám Izraelnek minden nemzetsége győzelmet és dicsőséget arat az Úrban!”

Iz 61,10 „Ujjongó örömmel örülök az Úrban, lelkem ujjong az én Istenemben, mert az üdvösség ruhájába öltöztetett, s az igaz élet köntösébe burkolt, mint a vőlegényt, aki koszorút visel, és mint a menyasszonyt, aki ékszerekkel díszíti magát.

Zsolt 21,6 Segítséggeddel nagy lett a hírneve, fönséggel és dicsőséggel övezted.

Zsolt 22,10 Te hoztál elő az anyaméhből, jóvoltodból gond nélkül pihenhettem, anyám ölén.

Zsolt 35,9 Lelkem pedig ujjongjon az Úrban, örüljön segítségének!

Zsolt 45,2 Szívemből ünnepi ének árad, zengem dalomat a királynak. Nyelvem siet veled, gyors, mint az író vesszeje.

Zsolt 72,17-19 Neve áldott lesz mindörökre, neve fennmarad, ameddig csak világít a nap. Benne áldást nyer minden törzs a földön, boldognak hirdetik mind a népek. Áldott legyen az Úr, Izrael Istene, aki egyedül vitt véghez csodát; áldott legyen örökre fönséges neve, az egész föld legyen dicsőségével telve! Úgy legyen! Úgy legyen!

Rut 2,10 Rut arcra borult és egészen a földig hajolt, aztán megkérdezte: „Hogy van az, hogy tetszésre leltem szemedben és – bár idegen vagyok –, ennyire szíves vagy hozzám?”

ApCsel 2,4 Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket.

ApCsel 2,26-28 Örül hát szívem és nyelvem énekel, sőt testem is reményben nyugszik el. Mert nem hagyod a lelkem az alvilágban, nem engeded, hogy rothadás érje Szentedet. Az élet útját mutattad meg nekem, és örömmel töltesz el színed előtt.

ApCsel 4,8 Péter a Szentlélektől eltelve így válaszolt: „Népünk előjárói és ti vének!

ApCsel 6,3 Testvérek, ezért szemeljetek ki magatok közül hét jó hírben álló, Lélekkel eltelt bölcs férfit. Ezeket megbízzuk a munka irányításával,

ApCsel 7,55 Ő azonban a Szentlélekkel eltelve fölnézett az égre és látta az Isten dicsőségét és Jézust az Isten jobbján.

Róm 5,11 Sőt ezenfelül még dicsekszünk is az Istenben Urunk, Jézus Krisztus által, aki megszerezte nekünk a kiengesztelődést.

Róm 9,5 Övéik az atyák, és test szerint közülük származik Krisztus, aki mindenek fölött való, mindörökké áldott Isten, Ámen.

1Kor 1,31 Így teljesül az Írás: „Aki dicsekszik, az Úrban dicsekedjék.”

Ef 5,18 Ne részegeskedjete, mert a bor léhaságra vezet, inkább teljete el Lélekkel.

Fil 4,4 Örüljete az Úrban szüntelenül! Újra csak azt mondom, örüljete.

1Pt 1,8 Akit noha nem láttatok, mégis szerettek; bár most sem látjátok, mégis hisztek benne. De mivel hisztek, ujjonghattok a megdicsőülte kimondhatatlan örömevel,

Zsid 12,2 Emeljük tekintetünket a hit szerzőjére és bevezetőjére, Jézusra, aki a rá váró öröm helyett elszenvedte a kereszete, nem törődött a gyalázzal, és most Isten trónjának jobbján ül.

Jel 1,10 Az Úr napján elragadtatásba estem. Hátam mögöl, mint valami harsona,

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Szent Bédá: Mert helyénvaló volt, hogy amint a halál az első emberpár bűne által jött a világra, úgy Mária alázata által váljon láthatóvá az Élet bejárata.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

148. A hívő engedelmisséget legtökéletesebben Szűz Mária valósítja meg. A hitben fogadja Mária a Gábor angyaltól hozott üzenetet és ígéretet, mert hitte, hogy „Istennél semmi sem lesz lehetetlen” (Lk 1,37), és beleegyezését adta: „Íme, az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te ígéd szerint” (Lk 1,38). Erzsébet e szavakkal köszöntötte őt: „Boldog, aki hitt, mert beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neki!” (Lk 1,45). E hit miatt hirdeti őt majd boldognak minden nemzedék.

273. Egyedül a hit képes ragaszkodni Isten mindenhatóságának titokzatos utaihoz. Ez a hit dicsekszik a maga gyengeségeivel és magára vonja Krisztus hatalmát. E hitnek a legragyogóbb példája Szűz Mária, aki hitte, hogy „Istennél semmi sem lesz lehetetlen” (Lk 1,37), és magasztalni tudta az Urat, mert „nagy dolgot tett énvelem, aki hatalmas, és szent az Ő neve” (Lk 1,49).

422. „Amikor elérkezett az idők teljessége, Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született, a törvény alatt született, hogy azokat, akik a törvény alatt voltak, megváltsa, hogy a fogadott fiúságot elnyerjük” (Gal 4,4–5). Ez Jézus Krisztusnak, Isten Fiának evangéliuma: Isten meglátogatta az ő népét. Az Ábrahámnak és az ő ivadékának tett ígéreteket beteljesítette. Minden várakozáson felül teljesítette be: elküldte az ő szeretett Fiát.

448. Az emberek az evangéliumok elbeszéléseiben nagyon gyakran fordulnak Jézushoz úgy, hogy „Úr”-nak nevezik Őt. Ez a cím azok tiszteletét és bizalmát tanúsítja, akik közelednek Jézushoz, és Tőle segítséget és gyógyulást remélnék. A Szentlélek indítására kifejezi Jézus isteni misztériumának elismerését. A föltámadott Jézussal való találkozásban az imádást fejezi ki: „Én Uram, én Istenem!” (Jn 20,28). Majd a szeretettel és a ragaszkodással gazdagodik, mely a keresztény hagyománynak lesz sajátja: „Az Úr az!” (Jn 21,7).

492. „Az egészen egyedülálló szentség” teljes ragyogása, mellyel „fogantatásának első pillanatától kezdve tündökölt”, Krisztustól származik. Mária „Fiának érdemeire való tekintettel fenségesebb módon lett megváltva”. Az Atya őt minden teremtettszemélynél jobban „megáldotta (...) minden áldással a mennyekben, Krisztusban” (Ef 1,3). Ő „választotta ki” őt „Őbenne a világ teremtése előtt”, hogy szent és szeplőtelen legyen „az Ő színe előtt a szeretetben” (Ef 1,4).

495. Az evangéliumokban Máriát „Jézus anyjának” nevezik (Jn 2,1; 19,25), a Szentlélek indítására már Fiának születése előtt „az én Uramnak édesanyjaként” ünneplik (Lk 1,43). Ő, akit Mária emberként a Szentlélek által fogant, s aki teste szerint valóban Mária Fia lett, nem más, mint az Atya örök Fia, a Szentháromság második személye. Az Egyház vallja, hogy Mária valóban Istenszülő (Theotokosz).

523. Keresztelő Szent János az Úr közvetlen előfutára; Tőle küldetett, hogy utat készítsen. Ő maga a „Magasságbeli prófétája” (Lk 1,76), minden Prófétát fölülmúl, az utolsó közülük, megnyitja az evangéliumot; anyja méhéből köszönti Krisztus eljövételét, és abban találja örömét, hogy ő a „vőlegény barátja” (Jn 3,29), akit „Isten bárányának” nevez, „aki elveszi a világ bűneit” (Jn 1,29). „Illés szellemével és erejével” (Lk 1,17) jár Jézus előtt, és prédikációjával, bűnbánati keresztségével s végül vértanúságával tanúságot tesz róla.

706. Minden emberi remény ellenére Isten utódot ígér Ábrahámnak, mint a hit és a Szentlélek erejének gyümölcsét. Ebben az utódban áldást fog nyerni a föld minden nemzetsége. Ez az utód Krisztus lesz, akiben a Szentlélek kiáradása végre fogja hajtani „Isten szétszórt fiainak összegyűjtését”. Amikor Isten esküvel kötelezi magát szeretett Fiának ajándékára vállal kötelezettséget, ugyanígy az Ígélet Lelkének ajándékára, aki előkészíti annak a népnek a megváltását, melyet Isten szerez magának.

717. „Volt egy Istentől küldött ember, kinek János volt a neve” (Jn 1,6). Jánost maga Krisztus, akit Szűz Mária nemrég fogant a Szentlélektől, „már anyja méhében” betöltötte „Szentlélekkel” (Lk 1,15). Mária „látogatása” Erzsébetnél Isten látogatását valósította meg népénél.

722. A Szentlélek kegyelmével előkészítette Máriát. Illet, hogy „kegyelemmel teljes” legyen Anyja Annak, akiben „testi formában az istenség egész teljessége lakozik” (Kol 2,9). Mária tiszta kegyelemben, bűn nélkül fogantatott, s mint az összes teremtmény között a legalázatosabb, mindenkinél alkalmasabb volt a Mindenható kimondhatatlan ajándékának fogadására. Gábrriel arkangyal helyesen köszönti mint „Sion leányát”: „Ave!” azaz `örvendezél'. Mária énekével Isten egész népe, tehát az Egyház hálaadását is küldi az Atyához a Szentlélekben, mivel bensőjében hordozza az örök Fiút.

971. „Íme, mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék” (Lk 1,48). „Az Egyház Mária-tisztelete a keresztény kultusz természetéhez tartozik.” A Szent Szület „méltán tiszteli az Egyház különleges tisztelettel. Már a legősibb koroktól fogva »Istenszülő« néven tisztelik, és a hívők minden veszedelmükben és ínségükben az ő oltalma alá futnak könyörgésükkel (...). Ez a tisztelet (...) teljesen egyedülálló ugyan, mégis lényege szerint más, mint az imádás, mellyel a megtestesült Igét, valamint az Atyát és a Szentleket imádjuk, s melyre a Mária-tisztelet nagyon is ráhangol;” ez a tisztelet fejeződik ki az Isten Anyjának szentelt liturgikus ünnepekben és a Mária-imádságokban, mint például a szentolvasóban, mely „az egész evangélium breviáriuma”.

2097. Istent imádni azt jelenti, hogy föltétlen tisztelettel és engedelmességgel elismerjük „a teremtmény semmiségét”, aki csak annyiban létezik, amennyiben Istentől kapja a létet. Istent imádni azt jelenti, hogy mint Mária a Magnificatban, dicsérjük és magasztaljuk Őt, és megalázzuk önmagunkat, hálával megvallva, hogy nagy dolgokat vitt végbe és szent az Ő neve. Az egy Isten imádása megszabadítja az embert a magába zárkózástól, a bűn rabszolgaságától és a világ bálványozásától.

2465. Az Ószövetség tanúsítja: Isten minden igazság forrása. Az Ő szava igazság. Az Ő törvénye igazság. „Nemzedékről nemzedékre tart a te igazságod „ (Zsolt 119,90). Mivel Isten az „Igazmondó” (Róm 3,4), népének tagjai arra hivatottak, hogy az igazságban éljenek.

2619. Ezért Mária éneke, a latin „Magnificat”, a bizánci Megalünarion egyszerre Isten Anyjának és az Egyháznak éneke, Sion lányának és Isten új népének éneke. Hálaadó ének az üdvösség rendjében kiáradt kegyelmek teljességéért, a „szegények” hálaéneke, akiknek reménye beteljesedett az atyáinknak, „Ábrahámnak és az ő ivadéknak mindörökre” adott ígéretek teljesevése által.

2675. Máriának a Szentlélek tevékenységével ezen egyedülálló együttműködése alapján dolgozták ki az Egyházak az Isten Szent Anyjához szóló imádságot, oly módon, hogy Krisztus – misztériumaiban megnyilvánult – személyére koncentrálták. A számtalan himnuszban és antifónában, melyekben ez az imádság kifejeződik, két, többnyire váltakozó mozgás figyelhető meg: az egyik „magasztalja” az Urat a „nagy dolgokért”, melyeket alázatos szolgálójával és általa minden emberrel tett; a másik Jézus Anyjára

bízza Isten gyermekeinek kéréseit és dicséreteit, mert ő ismeri az emberi természetet, amelyhez Isten Fia őbenne mint menyasszonyához kapcsolódott.

2676. A Máriához intézett imádság e kétirányú mozgása páratlanul fejeződik ki az „Ave Maria” imádságban.

„Üdvözlégy, Mária (Örvendj, Mária!)”. Az imádságot Gábor angyal Ave-ja, Üdvözlégye nyitja meg. Maga Isten köszönti Máriát angyala által. A mi imádságunk meg meri ismételni a Máriának szóló köszöntést, azzal a látással, mellyel Isten tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát, és mer örvendeni az öröm miatt, melyet Isten Máriában talált.

„Kegyelemmel teljes, az Úr van teveled”. Az angyal köszöntésének ez a két kijelentése kölcsönösen megvilágítja egymást. Mária kegyelemmel teljes, mert az Úr vele van. A kegyelem, amely őt egészen eltöltötte, Annak jelenléte, aki minden kegyelem forrása. „Örvendj (...), Jeruzsálem leánya! (...) Az Úr, a te Istened tebenned van.” (Szof 3,14.17a) Mária, akihez maga az Úr jön, hogy benne lakozzék, Sion leánya, a szövetség szekrénye, a hely, ahol az Úr dicsősége megnyugszik: Ő „Isten hajléka az emberek között” (Jel 21,3). A „kegyelemmel teljes” az, aki teljesen odaajándékozta magát Annak, aki jön, hogy benne lakozzék, és akit Mária majd a világnak fog adni.

„Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus.” Az angyali köszöntés után magunkévá tesszük Erzsébet köszöntését. „Szentlélekkel eltelve” (Lk 1,41) Erzsébet az első azon nemzedékek beláthatatlan sorából, akik Máriát boldognak hirdetik: „Boldog, aki hitt...” (Lk 1,45); Mária „áldott az asszonyok között” (1,42), mert hitt az Úr ígéjének beteljesedésében. Ábrahám a hitével lett azzá, akiben „majd áldást nyer a föld minden nemzetsége” (Ter 12,3). Mária a hitével lett a hívők Anyja, miatta kapják meg a föld összes nemzetei azt, aki maga Isten áldása: „Jézus, méhednek áldott gyümölcse”.

2677. Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek Szent Anyja, imádkozzál érettünk. Erzsébettel együtt csodálkozunk: „Honnan ez nekem, hogy az én Uramnak Anyja eljön hozzám?” (Lk 1,43). Mária, mert Jézust, a Fiát adja nekünk, Isten Anyja, a mi anyánk is. Rábízhatjuk minden gondunkat és kérésünket; úgy imádkozik értünk, ahogyan önmagáért imádkozott: „Legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Imádságára bízva magunkat, vele együtt Isten akaratára hagyatkozunk. „Legyen meg a te akaratod!”

„Imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján.” Amikor azt kérjük Máriától, hogy imádkozzon érettünk, elismerjük, hogy szegény bűnösök vagyunk, és az „Irgalmasság Anyjához”, az egészen Szenthez fordulunk. Rábízunk magunkat „most”, életünk mai napján. Bizalmunk kitágul, s már most rábízunk „halálunk óráját” is. Legyen akkor mellettünk, mint ahogy Fia kereszthalálánál is jelen volt, és a mi átmenetelünkkor ő maga fogadjon minket mint anyánk, és vezessen minket Fiához, Jézushoz a Paradicsomba.

2827. „Ha valaki megteszi Isten akaratát, azt meghallgatja” (Jn 9,31). Ilyen nagy hatalma van az Egyház Urának nevében mondott imádságának, főként az Eucharishtiában; ez ugyanis közbenjáró közösség Isten szentséges Anyjával és az összes szentekkel együtt, akik „kedvesek” voltak az Úrnak, mert egyedül az Ő akaratát akarták teljesíteni:

„Az sem tér el az igazságtól, ha úgy fogjuk föl: a »legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is« kérést, hogy miként a mi Urunk Jézus Krisztusban, úgy az

Egyházban is: miként a férfiban, aki az Atya akaratát teljesítette, úgy a nőben is, aki eljegyeztetett vele.”

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORI MATER KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

12. Lukács evangélista közvetlenül az angyali üdvözlés elmondása után elkísér minket a názáreti Szűz nyomán „Júda városába”. A tudósok véleménye szerint ez a mostani Ain-Karim lehetett, mely a hegyek között fekszik Jeruzsálem közelében. Mária „sietve” érkezett oda, hogy köszöntse rokonát, Erzsébetet. A köszöntés oka abban is keresendő, hogy az angyali üdvözléskor Gábrriel jelentőségteljesen említette Erzsébetet, ki idős kora ellenére fiút fogant férjétől, Zakariástól: „Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében és már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, mert Istennél semmi sem lehetetlen. Az isteni küldött azért említette az Erzsébettel történeteket, hogy Mária kérdésére feleljen: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?”. Íme, ez a „Magasságbeli erejéből történik”, miként Erzsébetnél, de itt még többről van szó, mint nála.

Mária tehát szeretetből elment rokonához. Amikor házába belépett és üdvözölte Erzsébetet, annak méhében megmozdult a gyermek, ő pedig Szentlélekkel eltelve hangosan köszöntötte Máriát: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse”. Erzsébetnek ez a felkiáltása vagy kijelentése – az angyal üdvözlő szavainak folytatásaként – beépült az „Üdvözlégy Máriá”-ba (Ave Maria), és egyike lett az Egyház leggyakrabban felhangzó imáinak. De jelentősebbek Erzsébet kérdő szavai: „Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám?”. Erzsébet tanúságot tesz Mária előtt: felismeri és beismeri, hogy az Úr anyja, a Messiás anyja áll előtte. Ebben a tanúságtételben részt vesz a gyermek is, kit méhében hordoz: „Az örömtől megmozdult méhemből a gyermek”. Ez a gyermek pedig nem más, mint az eljövendő Keresztelő János, aki a Jordánánál majd meghirdeti, hogy Jézus a Messiás.

Erzsébet köszöntésének minden szava fontos; mégis – úgy tűnik – a legalapvetőbb s a legfontosabb, amit utoljára mond: „Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki”. Ezeket a szavakat párhuzamba állíthatjuk az angyali köszöntéssel: „kegyelemmel teljes”. Mindkét szöveg lényeges mariológiai megállapítást tartalmaz, azaz elmondja az igazságot Máriáról, aki pontosan azért lett jelenvaló Krisztus misztériumában, mert „hitt”. A „kegyelemmel teljesség”, melyet az angyal hirdetett, azt az ajándékot jelenti, amely maga az Isten; Mária hite, amelyet Erzsébet a látogatáskor magasztalt, azt mutatja: hogyan válaszolt a názáreti Szűz erre az ajándéokra.

20. Lukács evangéliuma elmondja azt az esetet, amikor „egy asszony a tömegből odakiáltott” Jézusnak, mondván: „boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál”. Ez a dicséret nyilván Máriának, Jézus test szerinti édesanyjának szól. Jézus anyját ez az asszony talán nem is ismerte személyesen. Amikor Jézus megkezdte messiási művét, Mária nem követte őt, hanem otthon maradt Názáretben. Mondhatjuk, hogy ennek az ismeretlen asszonynak a szavai emelték ki Máriát addigi rejtettségéből.

Ezek a szavak, legalább egy pillanatra, felvillantották a tömeg előtt Jézus gyermekségének evangéliumát. Ez az az evangélium, amelyben Mária mint anya van jelen,

mint aki Jézust méhében hordta, a világra hozta és anyai szeretettel gondozta: a tápláló anya tehát, akire ez az asszony a tömegeből felhívja a figyelmet. Ez által az anyaság által Jézus – a Magasságbeli Fia – valóban az ember fia. „Test”, mint minden ember: „Ige, aki testté lett”. Test és vér Máriából!

Az asszony áldására, mely test szerinti édesanyjának szólt, Jézus sajátosan válaszolt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és hűségesek is maradnak hozzá”. A testi anyaság helyett arra a titokzatos lelki kötődésre akar itt rámutatni Jézus, amely Isten szavának hallásából és követéséből ered.

Ugyanez az utalás a lelki javak területére még jobban kitűnik Jézusnak egy másik válaszából, melyet a szinoptikusok jegyeztek fel. Amikor Jézusnak jelentették, hogy „kinn állnak anyád és rokonaid, és látni szeretnének”, ő ezt válaszolta: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik hallgatják és megtartják Isten ígését”. Ezt akkor mondta, amikor „végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön” – olvassuk Márknál, Máténál pedig amikor „kitárta tanítványai felé karját”.

Ezek a kijelentések összefüggnek azzal a válasszal, amelyet a tizenkét éves Jézus adott Máriának és Józsefnek, miután harmadnapra rátaláltak a jeruzsálemi templomban.

Amikor Jézus elhagyta Názáretet, és nyilvános működését megkezdte egész Palesztinában, csakis és kizárólag azzal foglalkozott, „ami az Atyáé”. Hirdette az országot, az „Isten országát” és „az Atya dolgait”. Ezek új perspektívát és értelmet adnak mindennek, ami emberi, így az emberi célokra és feladatokra vonatkozó kapcsolatoknak is. Ebben az új dimenzióban a testvériség is más jelentést kap, mint a vér szerinti testvériség, mely azonos szülőktől való leszármazást jelent. Sőt Isten országának keretében, Isten atyaságának fényében még az „anyaság” is más jelentést kap. A Lukácsnál található szavakkal Jézus az anyaságnak ezt az új jelentését tanítja.

Eltávolodik ezzel attól, aki az anyja, a test szerinti anyja? Ott akarja hagyni őt a rejtettség árnyékában, melyet Mária maga választott? Még ha a szavak hangzása szerint így is tünne, hangsúlyoznunk kell, hogy az az új és másfajta anyaság, amelyről Jézus tanítványainak beszél, különös módon éppen Máriára vonatkozik. Nemde Mária az első azok között, akik „Isten szavát hallgatják és megtartják”? És nem rá vonatkozik mindenekelőtt Jézusnak az a válasza, amelyet a tömegeből felkiáltó asszony áldásként mondott szavaira adott? Kétségtelen, hogy Mária a legméltóbb ezekre az áldó szavakra már csak azért is, mert test szerint Jézus édesanyja lett (boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál), de főként azért, mert a híradás első pillanatában elfogadta az Úr szavát, mert hitt neki, mert Isten iránt engedelmes volt, mert a szavakat „megőrizte” és „szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”, és egész életével meg is valósította azokat. Ezért mondhatjuk: a Jézustól hallott dicséret egyáltalán nincs ellentétben – a látszat ellenére sem – azzal, amit az ismeretlen asszony fejezett ki, hanem a kettő pontosan Szűz Máriában található, aki egyedül nevezte magát az „Úr szolgálójának”. Ha igaz, hogy „boldognak hirdeti őt minden nemzedék”, elmondhatjuk, hogy az az ismeretlen „asszony a tömegeből” volt az első, aki, bár nem tudatosan, de elsőként erősítette meg a Magnificat prófétai sorát, elindítván ezáltal a Magnificat énekét minden századokra.

Ha Mária hite révén az örök Fiú testi anyja lett, akit a Szentlélek erejében az Atyától kapott szüzességének sértetlenségében, akkor ugyanabban a hitben felfedezte és elfogadta az anyaságnak azt a másik dimenzióját is, melyet Jézus messiási küldetése során

kinyilatkoztatott. Elmondhatjuk, hogy az anyaságnak ez a fogalma már kezdettől, azaz fiának fogantatása és születése pillanatától Mária sajátja volt. Ettől fogva volt az, „aki hitt”. De amikor szemei előtt és lelkében feltárult fia messiási küldetése, önmagától vált egyre nyitottabbá arra az „új” anyaságra, amely az ő, fia melletti szerepét feltárta. Nemde már kezdetben, azaz a hírüladás idején kimondta: „Íme az Úr szolgáló leánya; legyen nekem a te igéd szerint”? Mária egyre jobban és átfogóbban hallotta azt az igét, egyre világosabbá vált előtte – oly mértékben, „mely meghalad minden értelmet” – az élő Isten kitárulkozása. Bizonyos értelemben így vált fiának első „tanítványává” az anya, Mária, akinek először szólt: „Kövess engem”, előbb, mint az apostoloknak vagy bárki másnak.

27. Már az Egyház születésekor és a hit zarándokútján, amely Jeruzsálemből pünkösdkor indult el, Mária egy volt azokkal, kik az „új Izrael” magját alkották. Ő úgy volt közöttük, mint Krisztus misztériumának rendkívüli tanúja. Az Egyház vele együtt kitartott az imádságban és „az emberré lett Ige világosságában szemléli őt.” És ennek mindig így kell lennie. Amikor ugyanis az Egyház „tisztelettudó lélekkel hatol beljebb a megtestesülés mélységes titkába”, mély tisztelettel és kegyelettel tekint Krisztus Anyjára. Mária elválaszthatatlan Krisztus misztériumától, és így kezdettől elválaszthatatlanul hozzátartozik az Egyház misztériumához is, annak születésétől fogva. Ahhoz tehát, ami az Egyház alapját kezdetben adta, és mindahhoz, amivé az Egyháznak válnia kell, örökké, nemzedékről nemzedékre a föld minden népei között, hozzátartozik az, „aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki”. Mária hite, amely Isten és az emberek új és örök szövetségének kezdetét jelzi Jézus Krisztusban, ez a hősi hit mintegy megelőzi az Egyház apostoli tanúságát és megmarad az Egyház szívében, elrejtve mint Isten kinyilatkoztatásának különleges öröksége. Mindazok, akik nemzedékről nemzedékre elfogadják az Egyház apostoli tanúságát, részesülnek ebből a titokteljes örökségből, mint ahogy bizonyos mértékben részesülnek Mária hitében is.

Máriára a pünkösdi események során is érvényes marad Erzsébet kijelentése: „boldog, aki hitt”; ezek a szavak követik őt minden időközön keresztül mindenhová, ahol az Egyház apostoli tanúságtétele által Krisztus üdvözítő titka ismeretessé válik. Így teljeseedik be a Magnificat ígérete: „Lám, mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék, mert nagy dolgot művelt velem a Hatalmas és szent az ő neve”. Krisztus misztériumának ismeretét követi az ő anyjának ünneplése, az Istenszülőnek kijáró különleges tisztelettel. Ebbe a tiszteletbe mindig beleszövődik Mária hitének dicsérete, mert a názáreti szűz Erzsébet szavai szerint e hit által lett boldog. A különböző népek és nemzetek közül azok, akik a földön nemzedékeken át hittel fogadják Krisztusnak, a megtestesült Igének, az Üdvözítőnek titkát, nemcsak hogy tisztelettel fordulnak Máriához és bizalommal járulnak hozzá mint anyához, hanem az ő hitéből erőt is merítenek saját hitükhöz. És pontosan ez az élő részesedés Mária hitében teszi őt jelenvalóvá az Egyháznak, mint Isten új népének zarándokútján, az egész földkerekségen.

FERENC PÁPA EVANGELII GAUDIUM KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

5. Az evangélium, melyben dicsőségesen ragyog Krisztus keresztje, nyomatékosan meghív az örömré. Legyen elég csak néhány példa: az angyal így köszönti Máriát: „Örvendj!” (Lk 1,28). Mária Erzsébetnél tett látogatásakor János repes az örömtől anyja méhében (vö. Lk

1,41). Énekében Mária azt kiáltja: „Szívem ujjong megváltó Istenemben” (Lk 1,47). Amikor Jézus megkezdi szolgálatát, János felkiált: „Az örömöm most teljes lett” (Jn 3,29). Maga Jézus „kitörő örömmel dicsőítette az Istent a Szentlélekben” (Lk 10,21). Üzenete az öröm forrása: „Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek, és teljes legyen az örömötök” (Jn 15,11). A mi keresztény örömünk az ő túlradó szívének forrásából fakad. A tanítványoknak ezt ígéri: „Szomorkodtok, de szomorúságotok örömmé változik” (Jn 16,20). Majd hozzáteszi: „Viszontlátalak benneteket, s akkor majd örül a szívetek, és örömötöket nem veheti el tőletek senki” (Jn 16,22). Amikor meglátták a Feltámadottat, „öröm töltötte el” (Jn 20,20) a tanítványokat. Az Apostolok Cselekedeteiben azt olvassuk, hogy az első közösségben „örömmel vették magukhoz az ételt” (2,46). Amerre a tanítványok jártak, „nagy volt az öröm” (8,8), az üldözések közepette pedig „eltöltötte őket az öröm” (13,52). Egy éppen megkeresztelt eunuch „boldogan folytatta útját” (8,39), és a börtönőr „örült egész háza népével, hogy az Isten híve lett” (16,34). Miért ne lépnénk be mi is az örömnél ebbe a folyamába?

288. Az Egyház evangelizáló tevékenysége egyfajta máriás stílussal rendelkezik. Valahányszor Máriára tekintünk, újra felébred bennünk a gyengédség és a szeretet erejébe vetett hit. Benne látjuk, hogy az alázat és a gyöngédség nem a gyengék, hanem az erősek erénye, akiknek ahhoz, hogy fontosnak érezzék magukat, nincs szükségük arra, hogy rosszul bánjanak másokkal. Rá tekintve felfedezzük, hogy ő, aki Istent magasztalta azért, mert „letaszította trónjukról a hatalmasokat” és „a gazdagokat üres kézzel küldte el” (Lk 1,52-53), ugyanaz, mint aki az otthon melegét biztosítja igazságosságkeresésünknek. Ő az is, aki „szívében el-el gondolkodva” (Lk 2,19) gondosan megőrzött mindent. Mária képes felismerni Isten Lelkének nyomait a nagy eseményekben, és azokban is, amelyek felfoghatatlannak látszanak. Szemléli Isten misztériumát a világban, a történelemben, minden egyes ember hétköznapi életében. Ő az imádkozó és dolgozó názareti asszony, de a figyelmes Miasszonyunk is, aki „sietve” (Lk 1,39) útra kel falujából, hogy másokon segítsen. Az igazságosságnak és gyöngédségnek, a szemlélődésnek és a mások felé való úton levésnek ez a fajta dinamikája teszi őt az Egyház mintaképévé az evangelizáció számára. Kérjük őt: anyai imádságával segítsen, hogy az Egyház sokak otthonává, minden népek anyjává váljon, és tegye lehetővé egy új világ születését. A Feltámadott mérhetetlen bizalommal és sziklaszilárd reménnyel eltöltő hatalommal azt mondja nekünk: „Íme, újjáteremtek mindent” (Jel 21,5). Máriával együtt haladjunk bizalommal ezen ígélet felé és mondjuk:

Szűz és Anya, Mária,
te, aki a Lélektől indítva
befogadtad az élet Igéjét
alázatos hited mélységébe,
amelyet maradéktalanul odaajándékoztál az Örökkévalónak,
segíts, hogy kimondjuk a mi „igenünket”,
most, amikor minden eddiginél jobban
meg kell szólaltatnunk Jézus örömhírét.

Te, aki beteltél Krisztus jelenlétével,

örömet vittél Keresztelő Jánosnak,
aki felujjongott anyja méhében.
Te ujjongó lélekkel énekeltél
az Úr csodálatos tetteiről.

Te, aki szilárd maradtál a keresztt alatt
rendíthetetlen hiteddel,
és megkaptad a feltámadás örömteli vigasztalását,
összegyűjtöted a tanítványokat a Lélek várásában,
hogy megszülessen az evangelizáló Egyház.

Nyerd el számunkra a feltámadottak új lelkesedését,
hogy elvigyük mindenkinek
a halált legyőző élet evangéliumát.
Adj nekünk szent bátorságot új utak kereséséhez,
hogy mindenkire eljuthasson
a soha el nem múló szépség ajándéka.

Te, a figyelmes hallgatás és szemlélődés Szüze,
a szeretet Anyja, az örök menyegző Menyasszonya,
járd közben az Egyházért,
amelynek te a legtisztább ikonja vagy,
hogy soha be ne zárkózzon
és meg ne álljon
az ország felépítésére irányuló szenvedélyében.

Az új evangelizáció Csillaga,
segíts nekünk, hogy felragyogjunk a közösség,
a szolgálat, a lángoló és nagylelkű hit,
az igazságosság és a szegények iránti szeretet tanúságtételében,
hogy az evangélium öröme
eljusson a föld végső határáig,
és annak egyetlen peremvidéke se nélkülözze világosságát.

Az élő evangélium Anyja,
a kicsinyek örömeinek forrása,
könyörögj érettünk!
Ámen. Alleluja.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Nagyboldogasszony főünnepén a liturgia szövegrészei Máriára irányítják a figyelmet. A *kezdőének* (Jel 12,1) és az első olvasmány (Jel 11,19a; 12,1-6a.10) mint a napba öltözött asszonyt ábrázolja őt, ami Szűz Mária fontos szerepét jelzi: „Az égen nagy jel tűnt fel: egy asszony, öltözete a nap, lába alatt a hold, fején tizenkét csillagból álló korona.” Jézus és Mária bensőséges kapcsolatára utal a válaszos zsoltár is (Zsolt 44,10bc -12ab.16): „Uram, jobboldon áll a királynő, arannyal átszótt ruhában.”

A *szentlecke* (1Kor 15,20-27c) azt az örömhírt hirdeti meg, hogy „Krisztus feltámadt a halálból, elsőként a holtak közül. (...) Krisztusban mindenki életre kel.” A feltámadt Jézus Krisztus győzelme mutatkozik meg tehát abban is, hogy Édesanyját felvette testestül és lelkestül a mennybe, ahogy az alleluja vers is éneklí: „Máriát fölvetted az Úr a mennybe. Örvendezik az angyalok kórusa.” Ennek kapcsán a prefáció imádsága így szólítja meg Istent: „Mert ezen a napon az Istenszülő Szüzet fölvetted a mennybe, így ő lett Egyházad megdicsőülésének kezdete és példája, zarándok néped vigasza és biztos reménye.”

Az *evangéliumi szakaszban* (Lk 1,39-56) Szűz Mária hálaéneke Istent dicsőíti nagy tettei miatt, amelyek közül kiemelkedik Mária megdicsőülése a mennyben: „Nagy dolgokat művelt velem a Hatalmas, szentséges az ő neve!” Erre utal vissza az áldozási ének is (Lk 1,48-49): „Boldognak hirdet engem minden nemzedék, mert nagyot tett velem a hatalmas Isten.”

A Szűzanya mennybevételének ünnepe örömteli reményre és bátor megtérésre hív tehát bennünket, ahogy az Istent megszólító *kezdő könyörgés* fohásza is mutatja: „Add, hogy mindenkor az odafönt valókra törekedjünk, és egykor vele (Máriával) együtt részesei lehessünk dicsőségnek.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Felvitetett magas mennyországba (283)

http://nepenektar.hu/idoszak/szentek_unnepei/liturgia/169/cantio/412/felvitetett-magas-mennyországba

Mily boldog vagy (643)

http://nepenektar.hu/idoszak/szentek_unnepei/liturgia/169/comm/920/mily-boldog-vagy-beata-viscera

Örülj Krisztus szent szülője (231)

http://nepenektar.hu/idoszak/szentek_unnepei/liturgia/169/seq/360/orulj-krisztus-szent-szuloje-gaude-mater-virgo-christi

Áldott vagy, Szűz Mária (642)

http://nepenektar.hu/idoszak/szentek_unnepei/liturgia/169/gr/914/aldott-vagy-szuz-maria-benedicta-et-venerabilis

Boldogasszony Anyánk (234)

<https://www.youtube.com/watch?v=yKr-MZog98Y>

GITÁROS ÉNEKEK

Dienes Valéria: Magasztalja lelkem az én Uramat

<https://www.youtube.com/watch?v=QbdHHZYsjdE>

Magnificat (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=X-6k6qTOMvE&t=6s>

Sillye Jenő: Magnificat

<https://www.youtube.com/watch?v=Y95sZCg5wzE>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Himnusz Szűz Mária mennybevételének ünnepére

Mint fényes hold, mint drága nap,
mint hajnalpír, mely most fakad,
száll az egek csúcsaira
a Szeplőtelen Szűzanya.

Dicső trónjára érkezett,
Királynő ég és föld felett,
ő szülte azt, ki tündökölt,
a hajnalcsillagnál előbb.

Az angyalok és az égiek
rendje fölé emeltetett,
Asszony, ki túlszárnyalta rég
a szentek minden érdemét.

Kit egykor ölben hordozott,
kit jászolyban pólyálgatott,
a mindenség Királyaként
szemléli, Atya fényeként.

Szüzeknek Szüze, kérd Fiad,
esdjen miértünk hű szavad,
miénket vette általad,
övéből mindent visszaad.

Atya, Fiú s Vigasztaló,
köszöntse őket hálaszó,
kik minden másnál ékeőbb,
dicsőbb fényt adtak fönt neked. Ámen.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Mennyire van jelen az életemben a hála?
- Hogyan szoktam megdicsérni másokat?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható, örök Isten, te a Szeplőtelen Szűz Máriát, Fiad édesanyját testével-lelkével az örök dicsőségbe emelted. Add, hogy mindenkor az odafönt valókra törekedjünk, és egykor vele együtt részesei lehessünk dicsőségednek. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyánk, Jézus nevében kérünk, küldd el Szentlelkedet, hogy eszünkbe juttassa azt az örömteli hírt, hogy áldottak és boldogok vagyunk az Úr szemében!

Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

A hatalmas Isten felmagasztalta az alázatosakat (Lk 1,39-56)

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Jézus bennem és velem van.
- van miért és kiért nekem is hálát adnom.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- bátran keljek én is útra minden nap rábízva magamat Isten szavára.
- hálával törekedjem tekinteni mindazokra, akikkel találkozom.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imáságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Szűz Mária mennybevétele („B” év)
Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Szent Béda gondolatát a Catena Aurea német nyelvű kiadásának alapján Hegyi László foglalta össze.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Himnusz Szűz Mária mennybevételeének ünnepére – <http://www.keresztenyelet.hu/nagyboldogasszony/>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Lívია, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rác Dávid, Rác Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu